

Α΄ ΚΥΚΛΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΤΕΡ

- 3/10/2011 Οι ομπρέλες του Χερβούργου Ζακ Ντεμί
10/10/2011 Πώς τελείωσε αυτό το καλοκαίρι Αλεξέι Ποπογκρέμπσκι
17/10/2011 Οι Ψίθυροι Γουίλιαμ Γουάιλερ
24/10/2010 Blue Valentine Ντέρεκ Σιανφράνς
31/10/2011 Η λεωφόρος της δύσης Μπίλυ Γουάιλντερ

Αφιέρωμα στα Βαλκάνια

- 7/11/2011 Όταν θέλω να σφυρίζω, σφυρίζω Φλόριν Σέρμπαν
14/11/2011 Η πλειοψηφία της σιωπής Σερέν Γιουτζέ
15/11/2011 Πολυπολιτισμική Συναυλία με τον Dasho Kurti
21/11/2011 Στις παρυφές Μπογκντάν Γκεόργκι Απέρτι
28/11/2011 Μέλι Σεμίχ Καπλάνογλου

- 5/12/2011 Μέσα από τις φλόγες Ντενίς Βιλενέβ
12/12/2011 Tomboy Σελίν Σιαμά
19/12/2011 Στην καρδιά του χειμώνα Ντέμπρα Γκράνικ
9/1/2012 Το χρίσμα Ντέιβιντ Μισό

Αφιέρωμα στα Βαλκάνια

- 15/11/2011 Πολυπολιτισμική Συναυλία με τον Dasho Kurti

31/10/2011

Η λεωφόρος της Δύσης (1950)

ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ

Η ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ - SUNSET BOULEVARD

Σκηνοθεσία: Billy Wilder

Σενάριο: Charles Brackett, Billy Wilder,
D.M. Marshman Jr.

Ηθοποιοί: Gloria Swanson, William Holden, Erich
von Stroheim, Nancy Olson, Cecil B.
DeMille, Hedda Hopper, Buster Keaton

Μουσική: Franz Waxman

Χώρα: ΗΠΑ. (Ασπρόμαυρη)

Διάρκεια: 110'

Πρώτη προβολή: Ώρα 8.15 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: Ώρα 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις: - Το 1951 απέσπασε **3 βραβεία Όσκαρ** (από τις 11 κατηγορίες όπου ήταν υποψήφια) για Καλύτερη Πρωτότυπη Μουσική, Καλύτερου Σεναρίου και Καλύτερης Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης, ενώ την ίδια χρονιά τιμήθηκε και με 11 ακόμη βραβεία ανάμεσα στα οποία και **4 Χρυσές Σφαίρες**, για Καλύτερη Μουσική Επένδυση, Καλύτερη Σκηνοθεσία, Καλύτερης Α' Γυναικείας Ερμηνείας για την Gloria Swanson και Καλύτερης Ταινίας.

Ένας αριβίστας σεναριογράφος πείθει μια πρώην σταρ του σινεμά να τον συντηρεί, γράφοντάς της ένα σενάριο που θα την ξαναφέρει στη μεγάλη οθόνη. Αλλά όταν αυτός ερωτευτεί μια νεαρή κοπέλα, εκείνη δεν θα τον αφήσει να την εγκαταλείψει έτσι εύκολα.

Τέσσερις χρυσές Σφαίρες, έντεκα υποψηφιότητες και τρία Όσκαρ, μερικές μνημειώδεις ατάκες και η Γκλόρια Σουάνσον σε μια από τις σπαρακτικότερες κινηματογραφικές ερμηνείες της: Η πιο ειλικρινής, σκληρή και νοσταλγική ματιά στα παρασκήνια της κινηματογραφικής βιομηχανίας, παραμένει ακόμη και σήμερα ένα αξεπέραστο πολυεπίπεδο αριστούργημα, ένα από τα "πετράδια του στέμματος" του κλασικού αμερικανικού σινεμά.

Η Νόρμα (Gloria Swanson) είναι μια ξεπεσμένη σταρ του βωβού κινηματογράφου, που ζει με τον μπάτλερ Max (Erich von Stroheim), πρώην σκηνοθέτη και

άνδρα της στη Sunset Boulevard (Λεωφόρο της Δύσης) γύρω στα τέλη της δεκαετίας του '50. Η Νόρμα, που ονειρεύεται την επιστροφή της στην οθόνη συναντά τον Τζο (William Holden), έναν ασήμαντο σεναριογράφο που κυνηγημένος από τους πιστωτές του, βρίσκει καταφύγιο στην έπαυλή της υποσχόμενος να την βοηθήσει να κάνει ένα δυναμικό comeback στο σινεμά. Αμέσως αναπτύσσεται μεταξύ τους μια σχέση εξάρτησης και πάθους, που σταδιακά θα τους οδηγήσει στην καταστροφή. Όταν ο Τζο θα γνωρίσει και θα ερωτευτεί μια νεώτερη κοπέλα, η Νόρμα παρাসύρεται από το ερωτικό της πάθος, χάνει τελειώς τη λογική της και αρχίζει τις σκηνές ζηλοτυπίας με έντονες συναισθηματικές εκρήξεις. Με τον καιρό ο Τζο, αρχίζει να νιώθει φυλακισμένος, όμως εκείνη δεν θα τον αφήσει να την εγκαταλείψει έτσι εύκολα.

Ένα από τα πιο καυστικά σχόλια του Hollywood πάνω στον ίδιο του το μύθο. Ο μίτος της "Λεωφόρου της Δύσης", ξετυλίγεται από ένα νεκρό που επιπλέει σε μια πισίνα του Μπέμπερλι Χιλς. Μελόδραμα και φιλμ νουάρ ενώνουν τις δυνάμεις τους κάτω από την μπαγκέτα ενός από τους πιο ευρηματικούς "μαέστρους" του Hollywood, που έγινε ένας από τους πιο διάσημους σκηνοθέτες του, μετά την "Λεωφόρο της Δύσης", την "Σαμπρίνα", τον "Μάρτυρα Κατηγορίας" και το "Μερικοί το προτιμούν καυτό".

Από τα πιο δυνατά χαρτιά της ταινίας, οι εξαιρετικές ερμηνείες αρχής γενομένης με αυτήν της Gloria Swanson στον πρωταγωνιστικό ρόλο, του ηθοποιού και σκηνοθέτη Erich von Stroheim στον ρόλο του υπηρέτη, ενώ εντύπωση προκαλούν και τα περάσματα των πολύ γνωστών για την εποχή, Cecil B. DeMille και Buster Keaton. Κορύφωση του δράματος της απόγνωσης ή της καλλιτεχνικής "ταπείνωσης", όπως την χαρακτήρισε ο Philip Roth, το ελεγειακό και παράλληλα μεγαλειώδες μέσα στον ολοκληρωτικό ξεπεσμό γκρο πλαν της Νόρμα, πριν πέσει η αυλαία.

Στη «Λεωφόρο της Δύσης» η ξεπεσμένη ντίβα του βωβού κινηματογράφου Γκλόρια Σουάνσον απευθύνει τον λόγο υπεροπτικά σε έναν αδέκαρο σεναριογράφο, θεωρεί τον εαυτό της «μεγάλη star», ενώ τις ταινίες που γυρίζονται «μικρές και ασήμαντες» για τον μύθο της. Η ματαιοδοξία της την οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην τρέλα, καθώς ο Μπίλι Γουάιλντερ, ο δημιουργός αυτής της σπάνιας ταινίας, συνθέτει μια τοιχογραφία του Χόλιγουντ στην αυγή της δεκαετίας του '50.

Στη Μέκκα του θεάματος πριν οι ταινίες αποκτήσουν μιλιάρη η Σουάνσον ήταν ένα από τα μεγαλύτερα σύμβολα του σεξ. Τώρα, γερασμένη και ξεχασμένη, στοιχειώνει σαν φάντασμα έναν πύργο με χορταριασμένες αυλές και ετοιμόρροπη οροφή σε έναν παράδρομο της Σάνσετ Μπούλεβαρντ. Ένα αλλοπαρμένο τραγικό πλάσμα σε ένα σκηνικό που θυμίζει την «Πτώση του οίκου των Άσερ» του ρομαντικού Εντγκαρ Άλαν Πόε. Η παραίσθηση, η φθορά, η θλίψη και ο θάνατος με το πικρόχολο και ειρωνικό

χιούμορ του Γουάιλντερ. Η «Λεωφόρος της Δύσης» αρχίζει όπως τα φιλμ νουάρ και τελειώνει σαν ένα κυνικό μελόδραμα για έκπτωτους αγγέλους, μύθους και χιμαιρικά όνειρα. Η ταινία ξαναπροβάλλεται έπειτα από πολλά χρόνια. Το πρωτότυπο υλικό της έχει υποστεί νέα τεχνική επεξεργασία και οι κόπιες είναι ολοκαίνουργιες.

Χωρίς ψευδαίσθηση...

Το 1950, έξι χρόνια μετά το εμβληματικό φιλμ νουάρ «Με διπλή ταυτότητα» (Double Identity), ο Γουάιλντερ γύρισε τη «Λεωφόρο της Δύσης» γύρω από το παρασκήνιο της κινηματογραφικής βιομηχανίας. Η εικόνα του ήταν πολύ διαφορετική από αυτήν που κατέκλυζε τις κοσμικές στήλες των εφημερίδων, γιατί τα παραμύθια της χρυσής εποχής του Χόλιγουντ είχαν τελειώσει οριστικά. Οι νευρώσεις του Ψυχρού Πολέμου απειλούσαν την ανεμελιά μιας δεκαετίας κατά την οποία το american dream έγινε συνώνυμο του καταναλωτικού ονείρου. Τα στούντιο, που είχαν αποδεκατιστεί από ικανούς σεναριογράφους και σκηνοθέτες λόγω της μακαρθικής «Μαύρης Λίστας», ένοιωθαν τα θεμέλιά τους να τρίζουν από τη ραγδαία εξάπλωση της τηλεόρασης. Μπροστά στο δέος της μικρής οθόνης, η μεγάλη οθόνη έγινε μεγαλύτερη χάρη στο σινεμασκόπ και πιο εντυπωσιακή χάρη στο τεχνικό ρόλο.

Στο περιθώριο αυτής της εποχής κινήθηκε ο Γουάιλντερ στη «Λεωφόρο της Δύσης». Η νοσταλγία ή ο φόρος τιμής σε περασμένα μεγαλεία δεν ταίριαζαν ούτε στην ιδιοσυγκρασία του ούτε στο κοφτό σαρκαστικό στυλ με το οποίο είχε μάθει να σκηνοθετεί. Η «Λεωφόρος της Δύσης» είναι η πρώτη μεγάλη ταινία γύρω από τον κινηματογράφο, τις ψευδαισθήσεις και τους μύθους του που δεν κρατούν αιώνια. Σε ένα σκηνικό που διαπνέεται από μια αλλόκοτη ρομαντική αίσθηση ο Γουάιλντερ γκρεμίζει ψευδαισθήσεις - αυτός είναι ο λόγος που κρατάει διακριτικά αποστάσεις απέναντι στα πρόσωπα της ταινίας του, πρωταγωνιστές και διάσημους κομπάρσους (Μπάστερ Κίτον, Σεσίλ ντε Μιλ).

Το αριστοκρατικό Χόλιγουντ της βωβής εποχής, όπου οι star φάνταζαν σαν ημίθεοι σε εξωτικό

παραμύθι, κηδεύεται μεγαλοπρεπώς και με μακάβριο χιούμορ. Αυτό υπαινίσσεται ο Γουάιλντερ σε μια σκηνή που θα ταίριαζε στο παράλογο χιούμορ των αδελφών Μαρξ. Η ξεπεσμένη στάρ Νόρμα Ντέσμοντ (Σουάνσον) και ο πιστός υπηρέτης της (Εριχ φον Στροχάιμ) θάβουν στον κήπο του πύργου της την αγαπημένη της μ៉αιμού! Οι εποχές άλλαξαν, το στούντιο της Paramount όπου κάποτε μεσουρανούσε η εκκεντρική Ντέσμοντ μοιάζει σαν εργοστάσιο με όλες τις γραμμές παραγωγής σε λειτουργία.

... ένα πτώμα

Στη «Λεωφόρο της Δύσης» ο Αυστριακός Μπίλι Γουάιλντερ ουσιαστικά υπαινίσσεται με σαρκασμό τη δική του περιπέτεια στο Χόλιγουντ, η οποία δεν διαφέρει από την περιπέτεια εκατοντάδων ταλαντούχων σεναριογράφων ή σκηνοθετών που αντιμετωπίστηκαν σαν εργάτες σε μια γραμμή παραγωγής. Το πτώμα του αδέκαρου σεναριογράφου, Τζο Γκίλις, που το βλέπουμε να επιπλέει στην πισίνα της Ντέσμοντ στην αρχή της ταινίας,... αφηγείται οφ την ιστορία του.

Ο Γκίλις βγαίνει επεισοδιακά με το αμάξι του από τη Σάνσετ Μπούλεβαρντ μπαίνοντας με σκασμένο λάστιχο σε έναν παράδρομο που οδηγεί στη βίλα της Ντέσμοντ. Μόλις βγήκε από την αληθινή ζωή για να χαθεί σε έναν παρωχημένο κόσμο από σκιές και φαντάσματα. Ο κυνικός Γκίλις είναι σαν ένα «πτώμα» ανάμεσα σε μια «απέθαντη» στάρ,

που τον εξαγοράζει ή τον φυλακίζει στον ιστό της όπως οι βαμπ του παλιού καιρού, και σε μια νεαρή ερωτευμένη κοπέλα, έτοιμη να ρισκάρει τα πάντα γι' αυτόν.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BILLY WILDER (1906-2002)

Εργάστηκε σαν ρεπόρτερ στη Βιέννη και στο Βερολίνο. Στον κινηματογράφο ξεκίνησε το 1929 ως σεναριογράφος μέχρι το 1933, όταν ήλθε ο Χίτλερ στην εξουσία. Λόγω της εβραϊκής καταγωγής του, μετανάστευσε στο Παρίσι και στη συνέχεια στις Η.Π.Α.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Buddy Buddy (1981), Fedora (1978), The Front Page (1974), Avanti! (1972), The Private Life of Sherlock Holmes (1970), The Fortune Cookie (1966), Kiss Me, Stupid (1964), Irma la Douce (1963), One, Two, Three (1961), The Apartment (1960), Some Like It Hot (1959), Marty's katigorias (1957), Ariane (1957), The Spirit of St. Louis (1957), The Seven Year Itch (1955), Sabrina (1954), Stalag 17 (1953), Ace in the Hole (1951), Sunset Blvd. (1950), A Foreign Affair (1948), The Emperor Waltz (1948), The Lost Weekend (1945), Death Mills (documentary short) (1945), Double Indemnity (1944), Five Graves to Cairo (1943), The Major and the Minor (1942), Mauvaise graine (as Billie Wilder) (1934).

